

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI PRZEWOŹNIKA I BIEŻĄCEGO NADZORU OPERACYJNEGO	Dział: Bieżący nadzór operacyjny
---------------------------------	---	--

ROZDZIAŁ 2 – PLAN CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO (CNO)

PNO-1-04-00, PNO-1-05-00, PNO-2-05-00 i PNO-5-01-00.

1. ZASTOSOWANIE

1.1 Podstawą prawną prowadzenia bieżącego Nadzoru Operacyjnego (zwanego dalej CNO) są:

1) przepisy art. 27-30, 161 ust. 5 oraz 162 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze;

2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kontroli przestrzegania przepisów oraz decyzji z zakresu lotnictwa cywilnego (Dz. U. Nr 168, poz. 1640);

3) rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie certyfikacji działalności w lotnictwie cywilnym (Dz. U. z dnia 3 kwietnia 2013, poz. 421)).

1.2 Plan prowadzenia bieżącego nadzoru operacyjnego (CNO) jest przygotowywany indywidualnie dla każdego posiadacza Certyfikatu Przewoźnika Lotniczego (AOC), Certyfikatu Usług Lotniczych (AWC) oraz Agenta Obsługi Naziemnej (AHAC) i zatwierdzany w formie zbiorczej jako „Plan kontroli rocznych posiadaczy certyfikatów...” (załącznik do Polecenia służbowego Dyrektora)

1.3 Posiadacze Certyfikatu AOC i jednocześnie Certyfikatu AWC podlegają obowiązkowi realizacji Planu CNO w obu obszarach działalności. W takim przypadku wykonuje się audyty właściwe dla Certyfikatu AOC, uzupełnione o audyty z pozostałych obszarów, specyficzne dla certyfikacji w zakresie usług lotniczych, z wykorzystaniem właściwych dla nich druków.

1.4 Zasady prowadzenia ciągłego nadzoru operacyjnego **nad systemem zarządzania ciągłą zdolnością do lotu** przez Przewoźnika, podane są w Part-M, Załącznik I do Rozporządzenia Komisji (WE) 2042/2003 oraz odpowiednie AMC. Nadzór **nad systemem zarządzania ciągłą zdolnością do lotu** sprawuje Departament Techniki Lotniczej (LTT), na podstawie własnych zasad i procedur, należących do zbioru dokumentów zarządzanych przez LTT.

1.5 Podane w tym Dziale zasady i procedury prowadzenia ciągłego nadzoru operacyjnego nad posiadaczami certyfikatów należy **stosować łącznie z podanymi w tym Podręczniku ogólnymi zasadami i procedurami**, odpowiednio do przedmiotu regulacji, a w szczególności łącznie z zasadami podanymi w innych rozdziałach tego Działu, a w szczególności w PNO-1-03-00 oraz w

2. ZASADY OGÓLNE

2.1 Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego zobowiązany jest prowadzić ciągłą ocenę i nadzór nad zachowaniem przez posiadacza certyfikatu zdolności do prowadzenia operacji w sposób bezpieczny i zgodny z wymaganiami przepisów w sprawie bezpieczeństwa eksploatacji statków powietrznych, w tym także ocenę skuteczności działania jego wewnętrznego systemu bezpiecznej eksploatacji statku powietrznego.

2.2 Odpowiedzialność za bezpieczeństwo prowadzonych operacji jest zawsze ponoszona przez posiadacza certyfikatu. Decydujące znaczenie ma wyznaczenie osoby zarządzającej lotniczą częścią posiadacza certyfikatu (*Accountable Manager - ACM*) oraz struktur organizacyjnych wraz z wyznaczenie osób funkcyjnych (nominowanych) na kluczowe stanowiska (*Nominated Postholders*), odpowiadające za kierowanie operacjami lotniczym, naziemnymi, szkoleniem i obsługą techniczną a także osoby zarządzającej wewnętrznym systemem bezpiecznej eksploatacji statku powietrznego.

2.3 Osoba zarządzająca lotniczą częścią przedsiębiorstwa (*ACM*) jest odpowiedzialna przed Prezesem Urzędu. Osoba ta musi mieć uprawnienie i środki do dysponowania odpowiednimi funduszami, siłą roboczą oraz realny wpływ na usuwanie nieprawidłowości zidentyfikowanych przez wewnętrzny system bezpiecznej eksploatacji statku powietrznego.

2.4 Każdemu posiadaczowi certyfikatu musi być przydzielony inspektor nadzorujący POI. Przydzielenie inspektorów POI posiadaczom certyfikatu dokonuje się poprzez Polecenie Służbowe Dyrektora Departamentu Operacyjno-Lotniczego zatwierdzone przez Prezesa ULC wydawane przed rozpoczęciem kolejnego okresu kontrolnego (CYKLU) planu CNO. Naczelnik wydziału LOL-5 przygotowuje projekt Polecenia i przydziela poszczególnym posiadaczom certyfikatu inspektorów POI (w uzgodnieniu merytorycznym z Naczelnikami Inspektoratów LOL-1 i 2). Musi zostać przeprowadzona weryfikacja inspektorów pod względem kwalifikacji, doświadczenia i specyfiki operacji prowadzonych przez posiadacza certyfikatu oraz ewentualnego konfliktu interesów.

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI PRZEWOŹNIKA I BIEŻĄCEGO NADZORU OPERACYJNEGO	Dział: Bieżący nadzór operacyjny
---------------------------------	---	--

2.5 Przygotowane Polecenie Służbowe podlega akceptacji przez Dyrektora Departamentu LOL i przekazywane jest do zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu (L). Dwuetapowa weryfikacja wyznaczania inspektora POI ma na celu przydzielenie posiadaczowi certyfikatu inspektora POI z zachowaniem zasad wymienionych powyżej.

2.6 Załącznikiem do Polecenia Służbowego wymienionego w pkt.2.4, jest okresowy (roczny) plan bieżącego nadzoru CNO. Rozkład kontroli w skali roku, ich liczba oraz zakres są określone na podstawie „Profilu ryzyka posiadacza certyfikatu” określonego zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 5-02-04.

2.7 LOL-5 informuje na piśmie posiadaczy certyfikatów o przydzieleniu inspektora POI oraz o planowanych terminach kontroli.

2.7 Inspektor POI i jego działania, zgodnie z procedurą nadzoru nad prowadzeniem programu CNO podlegają ciągłemu nadzorowi specjalisty ds. analizy ryzyka (SAR) zgodnie z procedurą PR-CNO-02. Stanowi to trzeci poziom nadzoru nad kwalifikacjami inspektora POI i funkcjonowaniem programu CNO.

2.8. Program CNO podlega modyfikacjom po stwierdzeniu zmian w „Profilu ryzyka posiadacza certyfikatu” zgodnie z zapisami procedury 5-02-04. Analiza zmian „Profilu ryzyka posiadacza certyfikatu” musi być prowadzona nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

2.9 W przypadku podmiotów, które otrzymają certyfikat w trakcie trwania okresu rocznego, w ciągu 1 miesiąca od daty wydania certyfikatu, LOL-5 przygotowuje Aneks do Polecenia Służbowego zawierający: nazwisko inspektora nadzorującego (POI) oraz plan bieżącego nadzoru (do końca danego okresu). Podmiot powiadamiany jest zgodnie z pkt. 2.7.

3. SYSTEM CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO NAD PRZEWOŹNIKIEM

3.1 System ciągłego nadzoru operacyjnego nad posiadaczem certyfikatu polega na tym, że doroczne i doraźne kontrole posiadacza Certyfikatu zostają zastąpione wycinkowymi audytami operacyjnymi, prowadzonymi planowo w systemie ciągłym, w taki sposób, aby ich pełny cykl zamknął się w przyjętym okresie rozliczeniowym (np.12 miesięcy kalendarzowych). Następnie cały cykl inspekcji powtarza się od początku.

3.2 Sumaryczny zakres wszystkich audytów i inspekcji operacyjnych (APP/SANA, ENR, CAB, STA,) prowadzonych w systemie ciągłego nadzoru operacyjnego jest znacznie obszerniejszy niż zakres pojedynczych inspekcji operacyjnych i w ciągu jednego cyklu rocznego pozwala na pokrycie kontrolą i nadzorem wszystkich elementów prowadzonych przez posiadacza certyfikatu operacji.

3.3 Wyniki poszczególnych inspekcji są analizowane na bieżąco, co pozwala na wczesne reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości, przyczyniając się do podniesienia skuteczności nadzoru, a w konsekwencji do poprawy bezpieczeństwa prowadzonych przez posiadacza certyfikatu operacji.

3.4 Podstawowym czynnikiem zapewniającym skuteczność systemu ciągłego badania i oceny bieżącego stanu bezpieczeństwa prowadzonych przez posiadacza certyfikatu operacji jest **PROGRAM CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO (CNO).**

4. PLAN CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO (CNO)

4.1 Na podstawowy Plan CNO składają się audyty i inspekcje operacyjne przeprowadzone w następujących obszarach organizacyjnych działalności posiadacza certyfikatu:

- 1) System zarządzania przedsiębiorstwem, jego struktury organizacyjnej oraz zatrudnienia personelu kierowniczego i wykonawczego;
- 2) Systemem bezpiecznej eksploatacji statku powietrznego w tym System jakości posiadacza certyfikatu;
- 4) System bieżącego kierowania i nadzorowania prowadzonych operacji lotniczych;
- 4) System bieżącego kierowania i nadzorowania prowadzonych operacji naziemnych;
- 5) System zarządzania ciągłą zdolnością do lotu;
- 6) Systemu szkolenia i utrzymywania kwalifikacji personelu operacyjnego;
- 7) System przygotowania Instrukcji Operacyjnej i innych dokumentów wewnętrznych posiadacza certyfikatu;
- 8) System planowania i wspomagania logistycznego operacji lotniczych;
- 9) System zapobiegania wypadkom i bezpieczeństwa lotów.
- 10) Nadzór podmiotu nad zlecaniem czynności organizacjom zewnętrznym.

4.2 Dla realizacji Planu CNO w każdym z wyżej podanych obszarów przeprowadza się szczegółowe audyty, badające określone zadania wchodzące w zakres danego obszaru..

Wydanie z: 30.06.2013 Zmiana Nr: 16	PLAN CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO (CNO)	PN0-5-02-00 Strona 2/4
--	--	----------------------------------

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI PRZEWOŹNIKA I BIEŻĄCEGO NADZORU OPERACYJNEGO	Dział: Bieżący nadzór operacyjny
---------------------------------	---	--

4.3 Ponadto, niezależnie od realizacji audytów wymienionych w ust. 4.1 i 4.2 powyżej, w skład Planu CNO wchodzi także następujące inspekcje bieżącego nadzoru operacyjnego, planowane zgodnie z PNO-1-05-01:

- (i) Inspekcja statku na płycie (APP/SANA);
- (ii) Inspekcja w locie na trasie (ENR);
- (iii) Inspekcja w kabinie (CAB);
- (iv) Inspekcja zaplecza placówki (STA);
- (v) Inspekcja sesji symulatorowej (FSTD)
- (vi) Inspekcja symulatora *mock-up*

5. RODZAJE ORAZ ZAKRESY AUDYTÓW I INSPEKCJI OPERACYJNYCH PLANU CNO

5.1 Posiadacze Certyfikatu Przewoźnika Lotniczego (AOC), wydane zgodnie z wymaganiami EU-OPS, podlegają audytom określonym w zestawie druków należących do zestawu CSP (Dział 7 PNO). Z zestawu CSP należy wykonać następujące audyty:

Moduł CSP I – Zasady i wymagania operacyjne, organizacja i zarządzanie, procedury operacyjne, system jakości, program bezpieczeństwa, osiągi, loty w każdych warunkach (AWO) przewóz broni i materiałów niebezpiecznych

Moduł CSP II – Masa i wyważenie, Wyposażenie, Załoga lotnicza, Personel pokładowy, dokumenty, instrukcje i rejestry, czas pracy, paliwo, szkolenia

Moduł CSP III – MEL, EQP, ETOPS, PBN, MNPS, itp

Moduł CSP SPEC utworzony zgodnie z tą procedurą

5.2 Posiadacze Certyfikatu Usług Lotniczych (AWC) podlegają audytom określonym w zestawie druków należących do zestawu CAW (Dział 7 PNO). Z zestawu CAW należy wykonać następujące audyty:

Moduł AW/02 – Organizacja, zarządzanie i zaplecze materialne

Moduł AW/03 – Ogólne zasady eksploatacji

Moduł AW/04 – Szczegółowe zasady użytkowania

Moduł AW/05 – Ograniczenia użytkowania

Moduł AW/06 – Wyposażenie statków powietrznych

Moduł AW/08 – Załoga lotnicza statku powietrznego

Moduł AW/09 – Pomocniczy personel pokładowy

Moduł AW/10 – Instrukcje, dzienniki pokładowe i dokumentacja eksploatacyjna

5.3 Posiadacze Certyfikatu AOC, zawierającego upoważnienia do prowadzenia operacji lotniczych objętych szczególnymi przypadkami certyfikacji (Dział 3 PNO), podlegają obowiązkowi wykonania także audytów z wykorzystaniem druków CAS:

Moduł HEMS – Certyfikacja operacji śmigłowej służby ratownictwa medycznego HEMS (*Helicopter Emergency Medical Service*).

Moduł HHO – Certyfikacja operacji śmigłowych z ładunkiem na zaczepie zewnętrznym.

5.4 Posiadacze Certyfikatu AWC, zawierającego upoważnienia do prowadzenia operacji lotniczych objętych szczególnymi przypadkami certyfikacji (Dział 3 PNO), podlegają obowiązkowi wykonania także audytów z wykorzystaniem druków CAS:

Moduł AGRO – Certyfikacja operacji agrolotniczych i gaśniczych (AW-1)

Moduł FOTO – Certyfikacja operacji fotogrametrycznych (FOTO) (AW-4)

5.5 Audyty i inspekcje systemu zarządzania ciągłą zdolnością do lotu oraz utrzymaniem bieżącej zdolności do lotu użytkowanych przez Przewoźnika statków powietrznych, należą do kompetencji Departamentu Techniki Lotniczej (LTT) i są realizowane jako odrębne procesy LTT (zgodnie z Part-M podczęść G). Dowodem na spełnienie przez Przewoźnika wymagań OPS 1/JAR-OPS-3 Część M jest wydanie przez LTT certyfikatu Organizacji Zarządzania Ciągłą Zdolnością do lotu wg Part-M podczęść G, który jest załączany do dokumentów certyfikacji.

6. OBWOLUTA RAPORTÓW PLANU CNO

6.1 Obwoluta Raportów Planu CNO, nazywana dalej **Obwolutą** jest sumarycznym zestawieniem wyników inspekcji operacyjnych, zrealizowanych u posiadacza certyfikatu, przez inspektora nadzorującego (POI) w okresie 12 miesięcy. Wzór Obwoluty podany jest w Dziale 7 PNO (druk CNO-OBW).

6.2 Obwolutę zakłada się w momencie zakończenia poprzedniej tak aby utrzymane zostały terminy ujęte w PR-CNO-01 lub po wydawaniu Certyfikatu AOC/AWC, jeżeli zachodzi przypadek wydania certyfikatu w trakcie roku kalendarzowego.

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI PRZEWOŹNIKA I BIEŻĄCEGO NADZORU OPERACYJNEGO	Dział: Bieżący nadzór operacyjny
---------------------------------	---	--

6.3 Obwolutę wydaje się na okres 12 miesięcy i nie ma znaczenia, że w trakcie roku następuje np. przedłużenie ważności certyfikatu. Przyjęty cykl kończy się wraz z końcem roku kalendarzowego i należy wystawić nową (drugą) Obwolutę na następne 12 miesięcy. Podobnie, w przypadku Certyfikatu ważnego na okres dłuższy niż 24 miesiące (max. 36 miesięcy) należy po zakończeniu drugiego cyklu, wydać nową Obwolutę na trzeci cykl programu CNO.

UWAGA: Warunkiem wydania nowej, drugiej lub trzeciej Obwoluty jest zamknięcie poprzedniej.

6.4 Założenie Obwoluty należy do obowiązków POI natomiast jej zarejestrowanie należy do obowiązków pracowników odpowiedzialnych za przygotowanie procesu certyfikacji w Wydziale LOL-5.

6.5 Za prawidłowe prowadzenie Obwoluty odpowiedzialny jest inspektor (POI) wyznaczony do prowadzenia ciągłego nadzoru nad posiadaczem Certyfikatu AOC. Do szczególnych obowiązków inspektora POI należy:

- Rejestrowanie w Obwolucie wszystkich prowadzonych działań inspekcyjnych oraz rejestrowanie stwierdzonych podczas inspekcji nieprawidłowości;
- Przestrzeganie warunków i terminów oraz nadzorowanie realizacji Programu CNO do prowadzenia, którego inspektor POI został wyznaczony;
- Informowanie właściwego Naczelnika Inspektoratu Operacyjnego (LOL-1/LOL-2 i SAR) o wszelkich opóźnieniach oraz zakłóceniach w realizacji Programu CNO;
- Po zakończeniu cyklu, zamknięcie wszystkich Raportów z inspekcji operacyjnych posiadacza certyfikatu, prowadzonych w ramach Programu CNO i przekazanie dokumentacji do pracowników odpowiedzialnych za przygotowanie procesu certyfikacji w Wydziale LOL-5.

UWAGA: Przez pojęcie „zamknięcie Raportu” należy rozumieć takie czynności inspektora POI jak np.:

- Ocena prawidłowości i kompletności wypełnienia Raportu;
- Sprawdzenie prawidłowości klasyfikacji stwierdzonych nieprawidłowości;
- Upewnienie się, że wszystkie zalecone programy naprawcze zostały przez posiadacza certyfikatu w pełni zrealizowane, a stwierdzone nieprawidłowości zostały trwale usunięte.

7. DOKUMENTOWANIE WYNIKÓW PLANU CNO

7.1 Dokumentowanie przebiegu procesów ciągłego nadzoru operacyjnego posiadacza certyfikatu, realizowanych w ramach Programu CNO odbywa się zgodnie z zasadami i procedurami podanymi w PNO-1-02-00 oraz PNO-1-07-00.

7.2 Druki raportów dla dokumentowania wyników inspekcji operacyjnych przeprowadzonych w ramach Planu CNO znajdują się w Dziale 7 PNO.

7.3 Ponadto, w programach ciągłego nadzoru operacyjnego należy korzystać z druków raportów z bieżących inspekcji operacyjnych,...

7.4 Niezgodności i braki wykryte podczas inspekcji operacyjnych, przeprowadzonych w ramach każdego Cyklu planu CNO, należy rejestrować na druku Raportu Niezgodności (NCR).

7.5 Rejestrację Raportów z inspekcji bieżących prowadzi specjalista SAR zgodnie z procedura PR-CNO-02

7.6 Rejestrację Obwolut Planu CNO prowadzą pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie procesu certyfikacji w Wydziale LOL-5.

7.7 Dokumentację przebiegu procesów ciągłego nadzoru operacyjnego posiadacza certyfikatu w ciągu jednego cyklu prowadzi inspektor nadzorujący (POI).

7.8 Po zakończeniu całego cyklu rocznego, wypełnione i zamknięte Obwoluty Raportów Planu CNO zostają przekazane do pracowników odpowiedzialnych za przygotowanie procesu certyfikacji w Wydziale LOL-5, do archiwizacji w teczce certyfikacji posiadacza certyfikatu. Specjalista SKPC dokonuje weryfikacji wpływu opłat lotniczych za sprawowanie bieżącego nadzoru.

7.9 Szczegółowy sposób planowania, wykonywania i archiwizowania dokumentów CNO zawarty jest w procedurze PR-CNO-01,

8. NADZÓR NAD PLANEM CNO

Nadzór nad realizacją Planu CNO realizowany jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w procedurze PR-CNO-02 (PNO 5-02-02) przez LOL-5 (specjalista ds. analizy ryzyka SAR).

Wydanie z: 30.06.2013 Zmiana Nr: 16	PLAN CIĄGŁEGO NADZORU OPERACYJNEGO (CNO)	PNO-5-02-00 Strona 4/4
--	--	----------------------------------